El violinista a la teulada

Per PepMaria el dv., 30/09/2016 - 09:00

La Cristalle, alumna del curs sobre religions del món d'ESADE, va redactar un treball el juny de 2016 on analitzava la imatge del violinista a la teulada. Partia de quadres de Marc Chagall i d'un musical de Broadway.Chagall, d'ascendència jueva, explica que a la seva ciutat natal, Vitebsk (actual Bielorússia), un violinista tocava als moments importants de la vida com naixements, casaments i funerals. En un dels diversos quadres on apareix aquesta figura (1912, "El violinista") un violinista toca sobre la teulada nevada d'una casa de poble.

Chagall va inspirar un musical de Broadway (1964) i una pel·lícula (Norman Jewison 1971) titulats "El violinista a la teulada". S'hi narra i canta la vida d'una comunitat jueva russa a principis dels segle XX: una comunitat que malda per guiar-se per la tradició jueva, enfrontada als canvis de la modernitat i a l'antisemitisme. Al començament, el protagonista -un lleter pobre i pare de cinc filles- afirma: "Un violinista a la teulada! Sembla ben boig oi? Però cadascú de nosaltres és un violinista a la teulada, intentant arrencar una magra tonada sense trencar-s'hi el coll. No és fàcil."

Diu la Cristalle: "el violinista a la teulada… representa la vida i com els humans ens l'hem de manegar (…) A més… el violinista simbolitza la incertesa vital i la situació precària dels jueus... El poble jueu ha sofert, ha estat torturat, però ha intentat trobar l'equilibri per a arrencar una nota bonica com els violinistes en una teulada".

Ho reconeguem o no, la vida és un equilibri entre supervivència (no caure de la teulada) i creació de bellesa (arrencar notes del violí). Podem optar per dedicar-nos obsessivament a la supervivència, deixant que el violí soni apagat o monòton. O bé podem apassionar-nos tocant el violí mentre posem en perill la nostra supervivència.

Sigui com sigui, en la fragilitat dels diversos equilibris es manifesta la grandesa de la persona. Hi ha grandesa en la fragilitat de la vida del científic, de l'humanista, de l'artista, del bon polític o del bon gestor. Però també n'hi ha en la vida del pobre lleter que malda per sobreviure i fer felices -tasca no gens fàcil- la seva esposa i les seves cinc filles que es van acostant al matrimoni sense dot!

Aquesta fragilitat ens farà caure de la teulada de tant en tant. Tan de bo que dins nostre la passió per tocar el violí a la teulada ens ajudi a sobreposar-nos i tornem a pujar-hi. En tot cas, un dia les forces fallaran definitivament i ens hi trencarem el coll. Però l'hebreu té un verb per significar que quelcom atura una caiguda: "emin". En la tradició bíblica, "emin" significa "creure": creure que quan caiem, quelcom o Algú ens aguanta. Així, en hebreu "jo crec" es diu "amén".

El violinista, doncs, ens convida a mantenir l'equilibri arrencant tonades boniques. I Algú ens convida a l'amén: a oferir-li els nostres equilibris precaris quotidians perquè s'hi manifesti la nostra (o la seva) grandesa; i a confiar-li la nostra darrera caiguda.

.....

· "Qui troba a dins seu la felicitat i la satisfacció, qui no té altra llum que la seva llum interna, aquest iogui (practicant) s'identifica amb l'Absolut i en ell assoleix l'alliberament." (Bhagavad Gita V, 24)

· "Quan vegis un home valuós, pensa a igualar-te amb ell. Quan vegis un home sense vàlua, aleshores examina't per dintre teu." (Confuci *Analectes* IV, 17).

· "Per això us dic: No us preocupeu per la vostra vida, pensant què menjareu o què beureu, ni pel vostre cos, pensant com us vestireu. ¿No val més la vida que el menjar, i el cos més que el vestit? Mireu els ocells del cel: no sembren, ni seguen, ni recullen en graners, i el vostre Pare celestial els alimenta. ¿No valeu més vosaltres que no pas ells? (Mt 6, 25-26)

.....

· A què tendeix més la meva fragilitat: a assegurar la supervivència al marge de la música, o a tocar música tot relegant la supervivència?

· Quines persones conec, aparentment irrellevants, que malden per tocar el violí a la teulada? Quina grandesa es manifesta en la seva fragilitat?

· Com afecten als meus equilibris quotidians la confiança o desconfiança en relació amb la meva darrera caiguda?